

כשנכנס אדר

מילים ולחן: נעמי שמר

באו ותראו מראה בלתי-רגיל!
 כל העיר שוקקת מצהלות וגיל.
 על גבי גירפה מרקד הפיל
 עם שודד-הים ובאזנו עגיל.

מי ראה פה מלך ובגדו שרביט?
 מי ראה שפור שותה מן החבית?
 חצוצרה תוקעת זמר מבבל,
 והרעש הוא ממש בלתי-נסבל.

חור, כרפס ותכלת, בוץ וארגמן,
 כל העיר זוללת את אזני-המון.
 איזה חג יפה ובלתי-מסדר,
 ומצוה לשמח כשנכנס אדר!

Andantino ♩ = 110

C Em Am Fm6 G C Em Am Fm6 G

גיל-ן לות-ה-מצ קת-ק-שו-עיר-ה-כל גיל-ך-תי-בל-אה-מר-אי-תך-ן-או-ב

5 F C Dm A7 Dm G7 C Dm G7 C

גיל-ע-נו-אין-ב-ו-ים-ה-דד-שו-עם פיל-ה-קד-ך-מ-פה-ך-גי-בי-ג-על

פירושי מילים וביטויים:

חור, כרפס, תכלת, בוץ וארגמן =
 בדים יקרים עשויים פשתן או צמר
 בצבעים שונים

שוקקת = תוססת, מלאת חיים
 מצהלות = צהלות, תרועות שמחה
 גיל = שמחה, ששון, רינה
 זמר = שיר, מנגינה

על המחברים

נְעָמִי שְׁמֶר (1930-2004) משוררת, פזמונאית, מלחינה וזמרת ישראלית. כלת פרס ישראל לזמר עברי לשנת 1983 ובעלת תואר דוקטור לשם כבוד ממספר מוסדות אקדמיים. שמר כתבה עבור מיטב הזמרים וההרכבים, עבור להקות צבאיות, הצגות תיאטרון ומחזות-זמר. הרפרטואר שלה כולל שירים ליריים ושמחים, שירי זיכרון וחג, שירים לילדים ולמבוגרים.
[להרחבה – ראו עמ' 21.](#)

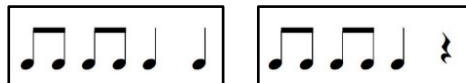
על השיר

בשיר זה מתמקדת שמר באווירה ההיתולית של חג פורים ברחובות העיר – התחפושות, הקרנבלים, השמחה והשִׁכְרוּת. היא מגישה לילדים שיר מלא הומור וחרیזה ושוזרת בין השורות את המצוות ומנהגי החג החשובים, תוך התכתבות עם לשון המגילה. שמר מצטטת בשיר ממגילת **אסתר פרק א'**:
(ו) **זוּר כַּרְפֵּס וְתַכְלֵת, אָזוּזוּ בְּזוּבְלֵי-בוּץ וְאַרְגָּמָן, עַל-גְּלִילֵי כֶסֶף, וְעַמּוּדֵי יָשָׁ;**
מִטּוֹת זָהָב וְכֶסֶף, עַל רִצְפֹת בְּהַט-וְיֵשֶׁשׁ--וְדָר וְסוּזָרַת:
זהו אחד מעשרות רבות של שירי ילדים שכתבה שמר – בטקסט קולח, בערכי מקצב פשוטים ובמנעד מצומצם המותאם בדיוק עבורם.

על הלחן

משקל – זוגי, $\frac{4}{4}$ סולם – דו מז'ור מפעם – מתון מנעד – סקסטה גדולה

היחידה המוזיקלית חוזרת שלוש פעמים, עבור כל אחד מבתי השיר, כאשר ארבעת המשפטים המוזיקליים חופפים לארבעת המשפטים הטקסטואליים.
הלחן בנוי על חומר מוזיקלי מצומצם – שישה צלילים שונים, מרווחים סקונדיאליים ברובם ושתי תבניות מקצב בלבד:

ביצועים להאזנה

[חנה לסלאו](#)

זמן והקשר

לראש חודש אדר ולפורים

קהל היעד

כיתות ב-ד

משימות טקסט

1. האזינו לשיר, עקבו אחר המילים וסמנו בקו זוגות של מילים מתחרזות – כל זוג בצבע אחר.

2. השלימו:

- בשיר יש ____ בתים בעלי לחן { זהה / דומה / שונה }.

- את השיר כתבה נעמי שמר לכבוד חג _____ החל בחודש _____.

3. כשנכנס החג כל העיר בשמחה. מצאו את חמש הדמויות שהגיעו לחגיגה:

_____

המאפיין העיקרי של חג פורים הוא השמחה.

חז"ל (=חכמינו זכרם לברכה) קבעו שיש להרבות בשמחה כבר משנכנס חודש אדר:

"מִשְׁנִכְנֵס אֲדָר בְּרֵבִין בְּשִׂמְחָה" (התלמוד הבבלי, מסכת תענית, כ"ט, א')

4. מצאו בשיר את השורה המזכירה את אותה מצווה והעתיקו אותה.

_____

5. חשבו – באילו דרכים נוהגים לבטא את השמחה בפורים? מהם מנהגי החג הקשורים בשמחה?

_____

_____

6. המצוות החשובות של פורים קשורות בנתינה, כי אין שמחה גדולה משמחת הנתינה.

לפי ההלכה, צריך כל אדם לתת ביום זה משלוחי מנות לרעים ומתנות לאביונים.

חשבו – באילו דרכים נוספות אנו יכולים לגרום שמחה לאחר?

_____

_____

משימות מוזיקה

1. האזינו לתיבות המנגינה הבאות והצביעו במספר התיבה שזיהיתם.
2. קראו כל תיבה במפעם אחיד – תחילה בשפת ה-ט ואח"כ בשמות התווים.

1	2
3	4

3. מנגינת השיר שלפניכם חסרה ארבע תיבות.

- א. האזינו למנגינה והשלימו את התיבות החסרות מתוך ארבע האפשרויות שלעיל.
- ב. רשמו את שמות התווים מתחת לכל שורה.

→

סימן חזרה

4. במנגינת השיר ישנן שתי תבניות מקצב שונות:

הקיפו כל תיבה בשיר בצבע המתאים.

א	ב

5. שירו את השיר לפי חלוקת התבניות:

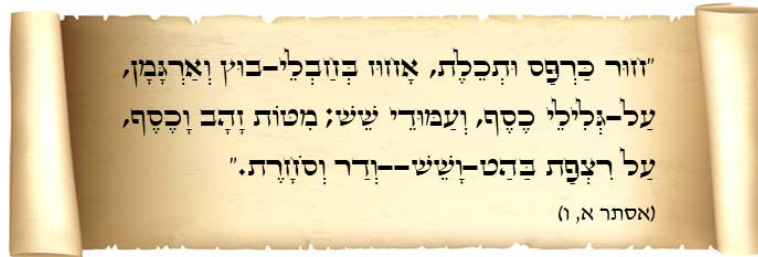
מורה – תלמידים, בנות – בנים (ומחליפים תפקידים)

- א. בשפת ה-ט
- ב. בשמות התווים. נסו לשלב את תנועות היד המזמרת.

הידעת ?

השורה "חור כרפס ותכלת, בוץ וארגמן" לקוחה מתוך סיפור המגילה. מגילת אסתר פותחת בסיפור המלך אחשוורוש, שמלך בשושן על 127 מדינות – מהודו ועד כוש. יום אחד החליט אחשוורוש לערוך משתה גדול וחגיגי, והזמין אליו את שריו, עבדיו ואת כל נתיניו. אחשוורוש רצה להציג בר בים את עושרו הרב, והאורחים שהגיעו לחצר המלכות נהנו ממעדנים ויין כיד המלך וחזו בארמון המהודר. החגיגה נמשכה עשרות ימים. בפסוק המצורף מתואר מקום המשתה – הריהוט, הקישוטים, כלי הזהב והכסף והבדים הנאים. חור, כרפס, בוץ וארגמן הם שמות של אריגים בצבעים שונים שהיו בשימוש באותה תקופה.

משחק

בתפזורת שלפניכם מסתתרות מילים מתוך השיר.

פתרו את ההגדרות הבאות והקיפו את המילים המתאימות בתפזורת.

- א. כלי נשיפה ממתכת - _____
- ב. תכשיט הנענד על האוזן - _____
- ג. בד יקר וגם צמח תבלין - _____
- ד. פיראט בעברית - _____
- ה. מילה נרדפת לשיר - _____
- ו. מילה נרדפת לשמחה - _____
- ז. מוט המשמש את המנצח ואת המלך - _____
- ח. מאפים משולשים ומתוקים - _____

ש	ל	ל	כ	ר	פ	ס	ר	א	ס	ת	ר
ו	ז	א	ה	ת	ה	ר	צ	ו	צ	ח	ת
ש	ה	מ	ל	כ	מ	ת	נ	ז	ל	פ	ס
נ	ל	י	צ	ר	ת	ס	א	נ	ש	ו	א
ל	י	ד	י	ע	פ	ו	כ	י	ר	ש	ח
א	פ	ד	כ	ש	ה	ס	ד	ה	ז	ת	ש
ר	ת	ו	ד	נ	ה	ת	ש	מ	ג	ע	ו
ג	כ	ש	ר	ב	י	ט	ר	נ	ג	ס	ר
מ	ל	ת	מ	נ	מ	ה	ל	י	ג	מ	ו
נ	ת	י	ד	מ	ג	י	ל	ה	ח	מ	ש

בנוס! מצאו בתפזורת מילים נוספות הקשורות לחג פורים.

אל תוכן העניינים

© ד"ר עטרה איזקסון, מיכל וייס והמכון לאינטגרציה, אוניברסיטת בר-אילן